

Riksintresseprecisering för Hjulsta trafikplats E 4 Förbifart Stockholm/E 18

Inom Stockholms stad, Stockholms län

TRAFIKVERKET

Titel: Riksintresseprecisering för Hjulsta trafikplats E4 Förbifart Stockholm/E18
Publikationsnummer: 2016:113
Utgivningsdatum: Juli 2016
Utgivare: Trafikverket
Författare: Cecilia Häckner
Produktion omslag: Grafisk form, Trafikverket
Tryck: Ineko
Distributör: Trafikverket

Innehåll

FÖRORD	5
INLEDNING OCH SYFTE	6
BAKGRUND	6
VÄRDEBESKRIVNING	6
RIKSINTRESSETS MARKANSPRÅK	7
RIKSINTRESSETS INFLUENSOMRÅDEN	8
Bebyggelsezon	8
Buller	8
RIKSINTRESSET I PLANERING OCH TILLSTÅNDSPRÖVNING	8
Bestämmelserna om riksintressen i miljöbalken (1998:808)	8
Bestämmelserna om riksintressen i Plan- och bygglagen (2010:900).....	8
KÄLLFÖRTECKNING	9

Förord

Trafikverket beslöt senast 2013 att motorvägarna E 18 och den planerade Förbifart Stockholm är anläggningar av riksintresse för kommunikationer. Dessa motorvägar korsar varandra i Hjulsta i en stor trafikplats. Beslutet anger inte någon närmare geografisk avgränsning av vilka områden som ingår eller berörs av riksintressena.

Trafikverket Region Stockholm har tagit fram detta dokument.

Dokumentet redovisar de anspråk riksintresset Hjulsta trafikplats ställer på markanvändningen. Den ska tjäna som underlag för Stockholms stads fysiska planering samt för andra myndigheters handläggning som berör riksintresset.

Helena Sundberg

**Regional direktör
Trafikverket Region Stockholm**

Inledning och syfte

I arbetet med "Åtgärdsvalsstudie – vägnät Hjulsta/Barkarby" har framkommit att trafikplats Hjulsta kommer att ha kapacitetsbrister redan när Förbifart Stockholm öppnas för trafik. Redan inför öppnandet krävs vissa åtgärder och i ett senare skede andra. Denna precisering visar de markanspråk som Stockholms stad behöver ta hänsyn till i sin planering.

Bakgrund

Inom Stockholms stad pågår ett arbete med att ta fram ett detaljplaneprogram för områden i närheten av trafikplats Hjulsta. I Järfälla pågår en planering för en kraftig utbyggnad av bostäder både på Barkarbyfältet och i Veddesta. Inom ramen för den s.k. Stockholmsöverenskommelsen har Järfälla kommun åtagit sig att bygga betydligt fler bostäder i Barkarbyområdet än som tidigare planerades. Det är ofrånkomligt att stadsutvecklingsprojekten kommer att leda till en ökad belastning på Hjulsta trafikplats. Trafikplatsen får dubbla funktioner, dels som motorvägskorsning, dels som en koppling mellan det lokala och regionala vägnätet. Regional trafik belastar idag det lokala vägnätet i Jakobsberg, Hjulsta och Akalla. Samtidigt väljer lokal trafik E 18 för resor inom området och förväntas använda Förbifart Stockholm för samma ändamål i framtiden.

E 18 och E 4 kommande sträckning inklusive Hjulsta trafikplats ingår i det nationella vägnätet och omfattas av bestämmelserna om riksintresse enligt 3 kap 8§ miljöbalken.

För att inte i framtiden nödvändig utbyggnad av trafikplatsen ska förhindras, har Trafikverket tagit fram detta planeringsunderlag. I detta redovisas en precisering av riksintresset inklusive de utbyggnader som bedöms behövas i framtiden.

Värdebeskrivning

Trafikverket har senast 2013-02-20 beslutat om vilka kommunikationsanläggningar som bedöms vara av riksintresse. Här ingår de då befintliga motorvägarna E 18 och E 4 och som planerad och framtida väg E 18 Hjulsta-Kista, som nu är färdigställd och E4 Förbifart Stockholm. Förbifarten beräknas öppna för trafik år 2026.

Värdet (generell funktionsbeskrivning) beskrivs i Trafikverkets beslut enligt nedan:

"Väg E18 ingår i det av EU utpekade Trans European Transport Network, TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse. E18 är en väst-östlig förbindelse som förbinder Stockholm med Oslo via Västerås, Örebro och Karlstad. Väg E4 ingår i det av EU utpekade Trans European Transport Network, TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse. Väg E4 sträcker sig genom hela Sverige, från Helsingborg till Haparanda, och är en viktig väg för långväga transporter av såväl gods som personer."

Ombyggnaden av E 18 på sträckan Hjulsta-Kista inklusive den överliggande cirkulationsplatsen färdigställdes under 2015. Arbetsplanen för Förbifart Stockholm vann laga kraft 2014-05-15. Projektet är nu i upphandlings- och beställningsskede och förberedande entreprenader har inletts. Övergripande uppgift som leden har är att knyta samman de norra och södra länsdelarna samt att avlasta infartsvägarna in mot centrala Stockholm. Leden är en del av en yttre tvärled som ansluter till Norrortsleden i Häggvik, Sollentuna kommun och på sikt också till den planerade Tvärförbindelse Södertörn. När Förbifart Stockholm öppnar för trafik kommer Hjulsta trafikplats att vara en korsningspunkt för två europavägar och en av landets mest trafikerade. Genomförda trafikanalyser

baserade på uppdaterade bebyggelseplaner och trafikprognoser, tyder på att stora köbildningar kan uppstå på det regionala vägnätet och köer som riskerar sträcka sig ner i Förbifart Stockholms tunnlar. Särskilt påtagliga är effekterna under för- och eftermiddagens maxtimmar.

Den ökade exploateringen i närområdet kräver också förbättringar av kollektivtrafiken. Trafikförvaltningen planerar för nya stombusslinjer i Förbifart Stockholms tunnlar till Barkarby station. Det är av stor vikt att det blir en god framkomlighet och rimliga restider för bussresenärerna.

Riksintressets markanspråk

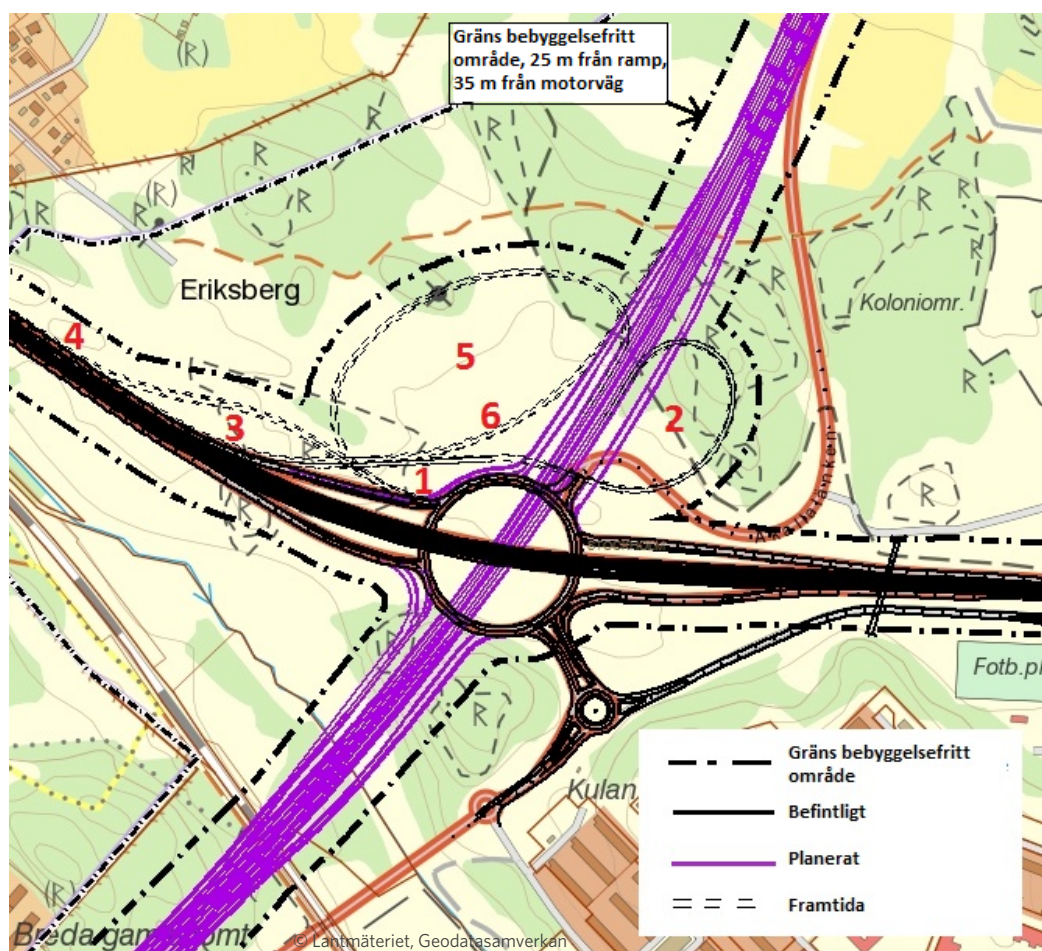
I åtgärdsvalsstudien – vägnät Hjulsta/Barkarby, publicerad våren 2016, har ett åtgärds paket tagits fram. Många åtgärder rör styrning av trafikfördelning mellan trafikplatser samt även påfartsreglering. I anslutning till Hjulsta trafikplats krävs fysiska åtgärder som medför att ytterligare mark kommer att behöva tas i anspråk.

De fysiska åtgärder som bedöms krävas i samband med Förbifart Stockholms öppnande är:

1. En bypass från Förbifart Stockholm norrifrån till E 18 mot väster i form av extra körfält
2. Ögla 1, avfart från Förbifart Stockholm söderifrån till E 18 västerut
3. Omläggning av påfartsramp från cirkulationen mot E 18 västerut
4. Ett ytterligare körfält på E 18 från Hjulsta trafikplats till Barkarby trafikplats

På något längre sikt bedöms följande åtgärder behövas:

5. Ögla 2, anslutning från cirkulationen mot förbifartens södergående körfält
6. En separat bypass från Förbifart Stockholm till E 18 norrifrån mot väster

Riksintressets influensområden

Bebyggelsezon

Enligt Trafikverkets riktlinjer bör det finnas ett bebyggelsefritt avstånd på minst 35 m från motorväg och 25 m från motorvägsramp inom områden som detaljplaneläggs för bebyggelse/exploatering. Det är detta område som har markerats i kartbilden ovan. Kvartersmark, mark som inte får bebyggas, accepteras 25 m från motorväg.

Länsstyrelsen i Stockholms län har den 2015-03-30 med stöd av 47§ väglagen (1971:948) bland annat beslutat att om ett minsta byggnadsfritt avstånd om 50 m utmed vägarna E 18 och E 4. Vägarnas sidoområden bör från trafiksäkerhetssynpunkt hållas fria från byggnader och andra anläggningar. Bestämmelsen gäller inte inom område som omfattas av detaljplan eller för åtgärd som fordrar bygglov.

Buller

Eftersom fordonsmängderna är mycket stora i Hjulsta trafikplats, som dessutom har trafik i flera nivåer blir också bullerpåverkan på omgivningen stor. Några bullerkurvor redovisas inte i detta dokument. Enligt Trafikverkets prognos för år 2030 kommer trafikmängden på Förbifart Stockholm då att vara 110 000 f/d och på E 18 60 000 f/d. Vid upprättande av detaljplaner i närområdet måste det tas fram bullerutredningar. Prognoserna kan förändras över tiden och en avstämning bör göras med Trafikverket innan bullerberäkningar genomförs avseende vilka trafikmängder som ska användas.

Riksintresset i planering och tillståndsprövning

Bestämmelserna om riksintressen i miljöbalken (1998:808)

Miljöbalken 3 kap. handlar om grundläggande bestämmelser för hushållning av mark- och vattenområden. Med stöd av bestämmelserna pekas områden ut av riksintresse ut för olika verksamheter och bevarandebalken. Trafikverket har ansvaret att peka ut och motivera riksintressen för kommunikationsanläggningar.

Enligt 3 kap 8§ ska område som är av riksintresse för en kommunikationsanläggning skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av anläggningen. Bestämmelserna aktualiseras när så är föreskrivet för tillståndsprövning och planering enligt miljöbalken, plan- och bygglagen, väglagen, lagen om byggande av järnväg och enligt annan lagstiftning. Syftet med bestämmelsen är att skydda funktionen hos en anläggning av riksintresse då konkurrerande markanspråk prövas.

Trafikverket har senast 2013-02-20 beslutat om vilka kommunikationsanläggningar som bedöms vara av riksintresse. I beslutet framgår inte närmare riksintressets markanspråk eller influensområde.

Bestämmelserna om riksintressen i Plan- och bygglagen (2010:900)

Kommunerna planlägger användningen av mark och vatten i översiktsplanen och i detaljplaner. Vid planläggning och vid bygglovsprövning utanför detaljplan, ska enligt 2 kap. hänsyn tas till allmänna

intressen. Här ingår bl.a. att ta hänsyn till riksintressen och till att bebyggelse ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet och risken för olyckor.

I kommunens **översiktsplan** ska riksintressen redovisas liksom andra allmänna intressen. Om länsstyrelsen efter kontakt med Trafikverket bedömer att riksintresset inte tillgodoses, ska detta framgå av länsstyrelsen granskningsyttrande. Detta yttrande redovisas tillsammans med den antagna översiktsplanen. Översiktsplanen ger vägledning för efterföljande planering och bygglovsprövning enligt plan- och bygglagen.

En **detaljplan** reglerar med bindande bestämmelser ett områdes lämplighet för bebyggelse m.m. Kommunen ska vid detaljplaneläggning och även vid bygglovsprövning utanför detaljplan, inom ett område som berörs av riksintresse, göra en slutlig bedömning av hur ett riksintresse ska tillgodoses. I detaljplaneprocessen bevakar Länsstyrelsen detta och kan enligt 11 kap. 10-11 §§ plan- och bygglagen överpröva antagandebeslut och upphäva en detaljplan om den kan antas innebära att riksintresset inte tillgodoses. Beslutet kan överklagas till regeringen.

Som verksamhetsutövare är Trafikverket en sådan sakägare som kommuner under planprocessen ska samråda med och även underrätta vid granskning och antagande. Samråd ska även ske avseende bygglovsprövning utanför detaljplan. Går kommunens beslut om att anta en detaljplan eller ett bygglov emot Trafikverkets intressen kan verket överklaga beslutet till länsstyrelsen.

Källförteckning

Åtgärdsvalsstudie – vägnät Hjulsta/Barkarby, publicerad 2016.

Arbetsplan för väg E 4 Förbifart Stockholm, laga kraft 2014-05-15.

TRAFIKVERKET

Trafikverket, 781 89 Borlänge, Besöksadress: Röda vägen 1
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 10 00

www.trafikverket.se